

Tygodnik Gospodarczy

Rok IV

Poznań, dnia 21 sierpnia 1948

Nr 34

TREŚĆ: Wykonanie planu inwestycyjnego 1947 r. w sektorze prywatnym. — Kontrola ilościowa (str. 394) — Wyjaśnienia w sprawach księgowych (str. 395) — Praktyka i wykładnia prawa skarbowego (str. 396) — Koncesjonowanie handlu (str. 399) — Wyjaśnienie w sprawie koncesjonowania handlu (str. 401) — Normowanie wynagrodzeń dla niektórych gałęzi usług i rzemiosła (str. 401) — Komunikaty (str. 403) — Kartoteka: Koncesjonowanie handlu.

Wykonanie planu inwestycyjnego 1947 r. w sektorze prywatnym

Po zakończeniu z dniem 31 maja rb. akcji inwestycyjnej, objętej państwowym planem inwestycyjnym 1947 roku, otrzymujemy pogląd na nakłady dokonane przez prywatny przemysł i handel z państwowej pomocy kredytowej jak też z własnych funduszków przedsiębiorstw. Aczkolwiek w szeregu wypadków członkowie izb przemysłowo-handlowych nie mogli zrealizować planowych inwestycji bądź to z powodu uszczuplenia własnych kapitałów przez świadczenia fiskalne, bądź też wskutek zbyt wygórowanych żądań banków lub zbyt niskiej sumy przyznaných kredytów — to jednak stwierdzić możemy, że ujęte w pierwotnym względnie poprawionym planie inwestycje wykonane zostały w wysokim stopniu i przyczyniły się do osiągnięcia spodziewanych rezultatów gospodarczych.

Środki finansowe objęte planem inwestycyjnym, wykorzystane były w przeszło 95% przy czym przemysł transportowy, mineralny, poligraficzny i spożywczy zainwestował powyżej 100 do 130%, pozostałe branże od 80—100% planowanych funduszków. Na ogólną sumę 263.113.000 zł, na którą dokonano nakładów inwestycyjnych, składają się następujące pozycje poszczególnych gałęzi przemysłu i handlu: przemysł budowlany 43 milj. (95%), metalowy 66,4 (98%), chemiczny 25,3 (87%), mineralny 15,6 (120%), włókienniczy 7,7 (84%), drzewny 24 (96%), spożywczy 43,7 (112%), transportowy 4,7 (130%), poligraficzny 3 (120%), papierniczy 16,7 (98%), różne przemysły 6 (50%) oraz handel ca 7 mil. zł (46%).

Planowana suma średnioterminowych kredytów bankowych wynosiła 126.663 tysiące złotych, środków własnych przedsiębiorstw zaś 150.000 zł, razem 276.663 tys. zł. Suma kredytów przez firmy wykorzystanych wynosiła 104,5 milionów złotych (ca 81%), natomiast suma funduszków wła-

śnych zużytych na inwestycje przekroczyła cyfrę planowaną, wynosiła bowiem 158,6 milionów złotych (106%).

Z przyznaných kredytów państwowych korzystało 151 firm a mianowicie z branży budowlanej 27, metalowej 40, chemicznej 13, mineralnej 12, włókienniczej 8, drzewnej 16, spożywczej 15, transportowej 1, poligraficznej 1, papierniczej 11, różnych 4 oraz handlu 3 firmy.

Niezależnie od tego szereg przedsiębiorstw dokonał inwestycji z własnych zasobów rezygnując z pomocy państwowej. Jeżeli chodzi o podział terenowy, to inwestycji objętych planem państwowym dokonano w rejonie Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie 72 firmy Gdyni 21, Poznaniu 18, Krakowie 9, Katowicach 8, Łodzi 6, Częstochowie 5, w pozostałych okręgach poniżej 5-ciu.

W 53 wypadkach przedsiębiorstwa prywatne, którym zostały już przyznane kredyty objęte planem inwestycyjnym, zrezygnowały z korzystania z nich, a sumy niewykorzystane zostały przyznane innym przedsiębiorstwom. Z tych 53 firm należały do Zrzeszenia przemysłu budowlanego 10, spożywczego 15, metalowego 4, ceramicznego 3, mineralnego 4, papierniczego 6, innych 6 oraz do handlu 5. Powody, dla których przedsiębiorcy nie korzystali z przyznanej pomocy finansowej, są różne, w 2 wypadkach przedsiębiorstwa zostały upaństwowione, w 4 — zbyt wysokie obciążenia podatkowe i spłaty Daniny Narodowej wyczerpały własne fundusze przedsiębiorstw, bez udziału których nie można było angażować się w inwestycje. W 3 wypadkach firmy zostały zlikwidowane z powodu śmierci właściciela lub zbyt trudnej egzystencji; w 1 wypadku nadzór budowlany odmówił zezwolenia na budowę, w 2 wypadkach kryzys w przemyśle gilzowym wstrzymał nowe nakłady. Najważniejszym jednak po-

wodem były zanadto uciążliwe warunki banków, których ubiegający się o kredyt przedsiębiorcy dopełnić nie byli w stanie (14 wypadków), oraz zbyt niskie sumy kredytów przyznanych lub też zbyt późne przyznawanie ich przez banki (27 wypadków). Długi okres oczekiwania na pomoc kredytową państwa od chwili planowania do chwili przyznania pożyczki przyniósł w niektórych dziedzinach przemysłu wyższą kosztów materiału i robocizny, obalając przez to pierwotną kalkulację i rentowność i zmuszając przedsiębiorcę prywatnego bądź do ograniczenia projektowanej inwestycji do limitu, na który pozwalały jego własne fundusze, bądź też do zupełnego odstąpienia od planowanych nakładów.

Kontrola ilościowa

Na powyższy temat pisaliśmy już niejednokrotnie na łamach Tygodnika, — zdajemy sobie również dokładnie sprawę z tego, że ten materiał, dotyczący prawie każdego przedsiębiorcy i księgowego, jest dostatecznie upowszechniony. Niemniej jednak na podstawie licznych zapytań ze strony zainteresowanych doszliśmy do wniosku, iż mało na ten temat było różnorodnych nawiązań, by pojęcie obowiązku prowadzenia kontroli ilościowej było tak jasne i wykluczające takie czy inne błędy, powodujące trudności w jej realizowaniu lub obronie przy rewizji ksiąg handlowych. To też do tej sprawy ponownie powracamy.

Kiedy ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 października 1946 r., nakładające na przedsiębiorstwa prowadzące księgi handlowe obowiązek prowadzenia z dn. 1. 1. 1947 r. kontroli ilościowej wielu spośród przedsiębiorców w zaczątkach tej pracy dochodziło do wniosku, że w takim, czy innym przedsiębiorstwie są to zagadnienia niewykonalne. To też wielu korzystało z możliwości uzyskania zwolnienia i korzystało z § 5 ust. 4 wyżej zacytowanego rozporządzenia. Codzienne życie jak i inne okoliczności stwierdziły, że wprowadzona wówczas kontrola ilościowa dała po upływie przeszło rocznego stosowania dwa charakterystyczne wyniki a mianowicie:

- a) ze strony władz skarbowych zaostrenie w kierunku prowadzenia kontroli ilościowej, co do którego dokładne dane znajdują się w zmianie rozporządzenia Ministra Skarbu o prowadzeniu ksiąg handlowych, uproszczonych i podatkowych w rozporządzeniu z dnia 17. 6. 48 (Dz. U. R. P. nr 31, poz. 208) oraz w okólniku w sprawie stosowania rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 25 czerwca 1948 roku Skarbu o prowadzeniu ksiąg podanym w Dzienniku Urzędowym Ministra Skarbu z dnia 30 czerwca 1948 roku nr 70,
- b) dziś już często spotykana obrona dochodowości przedsiębiorstwa, jak również wykazywanych obrotów na podstawie prowadzonej kontroli ilościowej, jako materiału dowodowego, pozwalającego niezależnie od sposobu prowadzenia tej kontroli, udowodnić, że wykazywane obroty w księgach oraz dochodowość znajdują w tejże kontroli słuszne uzasadnienie.

Dzięki temu jednak, że umożliwiono przyzelenie kredytów niewykorzystanych na rzecz innych przedsiębiorstw, osiągnięto nie tylko wysoki odsetek realizacji planu finansowego (95%) lecz również zadawalające rezultaty wykonania planu rzeczowego. Kapitalne remonty budynków fabrycznych i magazynów, naprawy i nabycie maszyn i narzędzi, reparacje i modernizacje urządzeń technicznych — wszystkie te inwestycje pozwoliły przedsiębiorcom na rozpoczęcie lub rozwinięcie działalności produkcyjnej, podniesienie jakości i ilości produkcji względnie zwiększenie obrotów handlowych — zgodnie z zamierzeniami planu inwestycyjnego 1947 r.

I jakkolwiek niejedynemu przedsiębiorcy uzyskał zwolnienie od prowadzenia kontroli ilościowej, — to świadom korzyści jakie wynikają z jej prowadzenia nie zaniechał jej prowadzenia.

Niezależnie od wyżej wspomnianych danych wypada podkreślić dodatnią stronę prowadzenia kontroli ilościowej dla celów czysto wewnętrznych przedsiębiorstwa, — przede wszystkim zaś dla celów kalkulacyjnych, kontrolnych i organizacyjnych.

Dobrze zorganizowana i prowadzona kontrola ilościowa pozwala na stwierdzenie:

1. pewnych odchyłeń kalkulacji, które mogą być powodem większego zużycia surowca, czy materiału pomocniczego aniżeli przewidywano to pierwotnie w początkowej kalkulacji,
2. przyczyn zaniku pewnych artykułów,
3. uzyskiwanych obrotów, tj. może być kontrolą dla tych, którzy przy pomocy ksiąg handlowych wartościowo ujawniają obrót. Musimy być bowiem świadomi, że ewtl. dyferencje, które powstają przy kontroli między sumą sprzedaży a pozostałościami towarów nie zawsze tkwią w dziale towarów i jej ewidencji, lecz równie dobrze mogą powstawać błędy czy nawet nadużycia w dziale sprzedaży, w którym dokonywałoby się przestępstwa na rachunek kontroli ilościowej, a przede wszystkim osób ją prowadzących.

Jeżeli chodzi o zmiany, jakie nastąpiły w kierunku tak zwanego rozszerzenia obowiązku prowadzenia kontroli ilościowej, — to pisaliśmy na ten temat we wstępnym artykule w numerze 29 „Tygodnika Gospodarczego” z dnia 17 lipca br. Nowością interesującą przedsiębiorcę jest tekst podany w § 5, ust. 2 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 17. 6. 48 r. o prowadzeniu ksiąg handlowych. Chodzi tutaj o ustalenie dla przedsiębiorstw pewnych rodzajów lub grup rodzajowych towarów, surowców, półwyrobów itd., które co najmniej powinny być odrębnie ujawnione w kontroli ilościowej. W tej chwili właściwe organizacje samorządu gospodarczego przystąpiły do ustalenia takich grup towarowych, by na podstawie tych opracowań Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu

sporządziło odpowiednie wykazy. Ogłoszenie tych wykazów nastąpi w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu.

Zarówno w okólniku Ministra Skarbu, dającym wykładnię stosowania kontroli ilościowej, objętym rozporządzeniem Ministra Skarbu o prowadzeniu ksiąg handlowych jak i w codziennym praktycznym prowadzeniu tejże kontroli ilościowej zapomniano względnie zapomina się o pewnym okresowym wykazywaniu niewykluczonych i zawsze ujawniających się różnic w porównaniu stanu faktycznego ze stanem księgowym poszczególnych artykułów lub ich grup.

W praktyce prowadzenie kontroli ilościowej sprowadza się w większości do zwykłego suchego i niejednokrotnie stereotypowego odnotowywania (odpisywania) lub przychodowania ilości wzgl. ilości i wartości z pełnym pominięciem najważniejszej czynności w tej pracy, tj. kontroli. Mówi się przecież wyraźnie o kontroli ilościowej, a w zasadzie pracownik, któremu te czynności powierzono, dokonuje zwykłej adnotacji w kartotekach lub księdze z pełnym pominięciem kontroli swego zapasu. Istotna kontrola ma zaś miejsce w chwili, kiedy urzędnik władzy skarbowej lub innej sprawdza zgodność dokonywanych zapisów i stanu końcowego w księdze ze stanem faktycznym. Dokonuje się wówczas protokularnego stwierdzenia różnic, a rezultat stwierdzenia tych różnic jest bardzo często podstawą do odrzucenia ksiąg handlowych i nieprzyjęcia ich jako podstawy do wymiaru na podatek obrotowy i dochodowy.

Oczywiście tego rodzaju prowadzenie kontroli ilościowej jest kardynalnym błędem. Kontrolę ilościową prowadzić należy w tym celu, by z jednej strony wykazywać zgodność dokonywanych zapisów ze stanem faktycznym obrotów i zapasów w magazynach a z drugiej, by zawsze mogące zaistnieć różnice wykazywać w księgach lub kartach kontrolnych możliwie natychmiast, a co najmniej w pewnych niezbyt długich okresach. Jeżeli dla przykładu pracownik prowadzący kontrolę ilościową stwierdzi, że na skutek przeważania posiada mniej danego towaru w magazynie lub np. na skutek niedoważania przy wydawaniu więcej, — to nie wolno mu wyczekiwać stwierdzenia tego faktu przez kontrolujące go władze wewnętrzne lub zewnętrzne, jak np. skarbowe, lecz z pełnym poczuciem obowiązku i odpowiedzialności winien on sam na podstawie sporządzonego dokumentu odpowiednio uzasadnionego dokonać sprostowania w księgach, by stan rzeczywisty towarów pokrywał się ze stanem księgowym. Przy tego rodzaju systemie postępowania można mówić o prowadzeniu kontroli ilościowej.

Jest bowiem rzeczą dostatecznie jasną i niezbłą, że przy wydawaniu pewnych towarów mo-

gą powstać dyferencje. Mogą one być powodowane różnymi słusznymi przyczynami np. wyschnięciem danego artykułu, przeważaniem, niedoważaniem itd., — trzeba jednakże te różnice ujawnić. Zaniechając stwierdzenia tych faktów we własnym zakresie narażamy się na nieprzyjemności w czasie rewizji, — a już w całej rozciągłości sami zadajemy kłopot prowadzeniu kontroli ilościowej.

Do zagadnień księgowych należeć będzie z kolei sprawa wyksięgowania lub doksięgowania powstałych różnic, które winny dotrzeć do głównej księgowości (mamy tutaj na myśli księgę główną). Przy prowadzeniu księgowości tabelarycznej, tj. tzw. amerykańskiej, sprawa ta niekoniecznie będzie potrzebowała znaleźć swój widomy wyraz, lecz w księgowości przebitkowej, a szczególnie w przedsiębiorstwach przemysłowych i większych rzemieślniczych należałoby powstałe różnice z uwagi na kalkulację i kształtowanie się ceny własnej odpowiednio uwidocznić.

Surowce jak i materiały pomocnicze przechodzą do kosztów produkcji i dlatego powstałe różnice ilościowe w towarach należy wycenić i o odpowiednią wartość koszty produkcji zwiększyć lub zmniejszyć. Mamy tu na myśli przeksięgowania zużytych surowców i materiałów pomocniczych z klasy trzeciej do czwartej.

Gdybyśmy przy prowadzeniu kontroli ilościowej stwierdzili, że ujawnione dyferencje w kontroli ilościowej pochodzą z kradzieży lub innych przyczyn, nie mających nic wspólnego z procesem produkcji, tj. zasadniczej działalności przedsiębiorstwa, natenczas przerzucamy odpowiednią wartość do klasy drugiej jako zysk lub stratę powstałą na składniku majątkowym obrotowym.

Z uwagi na konieczność uzasadnienia powstawania różnic należy we własnym interesie stworzyć tego rodzaju dokumenty wewnętrzne do przeksięgowania, które, jak już wyżej wspomniano, w niczym nie powodowałyby wątpliwości co do prawdziwości powstałych różnic. Kradzież w przedsiębiorstwie winna być więc dla przykładu stwierdzona odpowiednim protokołem, a przy poważniejszej wartości nawet protokołem urzędowym (milicyjnym).

Kończąc uwagi na zatytułowany temat pragniemy jeszcze raz zwrócić uwagę, że pojęcie kontroli ilościowej nie może mieć w praktyce wyrazu głośownego, tj. zwykłego dokonywania zapisów, lecz między innymi wypełniane czynności po myśli nakreślonych przepisów skarbowych winny dowodzić, że przedsiębiorstwo przeprowadza kontrolę swych zapasów towarowych. Inaczej trudno mówić o kontroli ilościowej i jej należytym prowadzeniu.

mgr Maksymilian Nowicki

Wyjaśnienia w sprawach księgowych

P. D. P. — Częstochowa — W jakiej wysokości w stosunku do obrotu czy dochodu można wydatkować na tzw. koszty reprezentacyjne?

W odniesieniu do kosztów reprezentacyjnych

znajdujemy materiał w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 31 października 1946 r. w rozdziale 2 Dowody wewnętrzne (§ 12) — (Dz. U. R. P. nr 65/46) oraz w rozporządzeniu Ministra Skarbu z

dnia 17. 6. 48 r. (Dz. U. R. P. nr 21). W zasadzie według obowiązującego rozporządzenia Ministra Skarbu, wydatki na ten cel nie mogą przekraczać pół procent od obrotu. Wydatki na cele reprezentacyjne według zmienionego § 12 omawianego rozporządzenia nie wymagają dowodu zewnętrznego, to znaczy mogą być udokumentowane dowodem wewnętrznym. W okólniku Ministra Skarbu z dnia 25. 6. 48 r. czytamy, że „jedyną zmianą wprowadzoną w przepisie przez obecną nowelę jest wyraźne stwierdzenie, iż do drobnych wydatków, o których mowa w przepisie, zaliczają się także wydatki reprezentacyjne; należy zaznaczyć jednakże, iż w ramach określonych przepisem wydatki te i przy poprzednio obowiązującym brzmieniu przepisu **mogły być również udokumentowane dowodami wewnętrznymi**, uznawanymi w takich razach za należyte w rozumieniu art. 86 ust. 1 dekretu o postępowaniu podatkowym.

E. T. R. — Gdynia — Przesłany nam bilans tabelaryczny otrzymaliśmy. Z uwagi na ważność sprawy i dość obszerny materiał wyjaśniający trudno nam znaleźć miejsca na łamach naszego pisma. W tym celu radzimy zwrócić się w powyższej sprawie do zaprzysiężonego rzeczoznawcy księgowości przy tamtejszej Izbie Przemysłowo-Handlowej lub Sądu Okręgowego celem przeprowadzenia dokładnej ekspertyzy.

Merkur — Kościan — 1) Czy wyciągi bankowe stanowią dla siebie rodzaj kłady?

Wyciąg bankowy jest tylko dokumentem pozwalającym stwierdzić zgodność równo brzmiącego księgowania. Ponadto z reguły instytucje bankowe dołączają dokumenty wpłat, wypłat lub przelewów. Należy przeto dokonane obroty bankowe wciągać do dziennika. Można zaksięgować

sumę ogólną obciążenia lub uznania, bowiem przy rozprowadzeniu na poszczególne konta wystąpią oddzielnie poszczególne pozycje.

2) Na m. Poznań posiadamy swego przedstawiciela, który na podstawie przesłanego mu zestawienia inkasuje poszczególne rachunki. Rozliczenie następuje okresowo, tj. dwa razy w miesiącu. Postępujemy w ten sposób, że w kładzie księgujemy całe zestawienie (w jednej pozycji na naszego przedstawiciela. Z chwilą rozliczenia obciążamy kasę, a uznajemy R-k towarów. Czy tego rodzaju postępowanie nie narusza bieżącego i codziennego księgowania.

Według przytoczonego przykładu przedstawiciel jest inkasentem. Rozliczenia nie mają charakteru transakcji handlowych, lecz są wyrównaniem należności. Co do okresu rozliczenia należałoby je raczej uzależnić od okresów przybycia przedstawiciela do przedsiębiorstwa. Ze swej strony zalecamy dokonywać rozliczeń dekadowo, tj. w odstępach dziesięciodniowych. W wypadku dłuższej nieobecności przedstawiciela jest droga korespondencyjna do dyspozycji, tj. przedstawiciel może przysyłać sprawozdania z działalności jako podstawę do księgowania.

Ostatnie postawione nam pytanie dotyczy rozliczeń a nie transakcji. Sprawozdanie inkasowe woźnicy musi być uwidocznione w raporcie gotówkowym w tym dniu, w którym zdaje on gotówkę. Przeciwnie, tzn. z dziennym opóźnieniem saldo kasowe byłoby niezgodne ze stanem rzeczywistym.

M. K. — Kalisz — Wpłaty na poczet wykonania towaru nie uważa się jako utarg. Sposób księgowania przedstawiony nam w piśmie z dnia 28 lipca br. jest zgodny z obowiązującymi przepisami skarbowymi.

Praktyka i wykładnia prawa skarbowego

Zakup towarów od przygodnych dostawców

„Ha-Ge” — Gniezno. Pytanie: Czy można kupować i na jakich dowodach od różnych odsprzedawców, otrzymujących na kartki żywnościowe *тусzcz kokosowy*, do produkcji mydła.

Na wstępie stwierdzamy, że okólniki Ministerstwa Skarbu z dnia 9 czerwca 1947 r. oraz z dnia 2 stycznia 1947 r. oraz z dnia 16 lutego 1947 r. dotyczące ulg w zakresie udokumentowania zapisów księgowych dotyczących zakupu rzeczy ruchomych (towarów) — dowodami wewnętrznymi oraz zrezygnowania władz skarbowych z wymogów stawianych formie dowodu wewnętrznego przez odpowiednie przepisy dekretu o postępowaniu podatkowym, dotyczyły jedynie lat podatkowych 1946 i 1947. Z treścią tych okólników zapoznaliśmy zainteresowanych Czytelników w Tygodniku Gospodarczym Nr 21 z r. 1947 (str. 277) oraz z r. 1948 — Nr 6 (str. 55) i Nr 22 (str. 246).

Zagadnienie to co do roku podatkowego 1948 uregulowane zostało — jak dotychczas — okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dnia 27 lutego

1948 r. Nr D. V. 2946/1/48 cytowanym w Nr 12 Tygodnika Gospodarczego z r. 1948 — str. 124. Niestety ulgi przewidziane tym okólnikiem na odcinu udokumentowywania zakupu niektórych towarów dowodami wewnętrznymi nie odnoszą się do zakupu *тусzczu kokosowego* jak również wszelkiego rodzaju innych *тусzczów* — jak to już wyjaśniliśmy w Nr 29 Tygodnika Gospodarczego z r. 1948 na str. 343 (patrz ad 2).

W tym stanie rzeczy należy stwierdzić co następuje: Ze stanowiska przepisów dekretu o postępowaniu podatkowym nie zachodzą przeszkody prawne do dokonywania zakupu u przygodnych dostawców, przy czym zgodnie z przepisem art. 87 ust. 2 dekretu, rachunki otrzymane od dostawców nie wymienionych w art. 87 ust. 1 nie muszą być zaopatrzone przez nich kolejnym numerem, który poza tym stanowi w myśl art. 86 ust. 2 dekretu istotny element rachunku.

Stanowisko to znajduje częściowe swe potwierdzenie w tezie zawartej w okólniku Ministerstwa Skarbu z dnia 5 lipca 1947 r. Jeżeli zatem Pano-

wie chcą uniknąć ewentl. zarzutu nienależytego udokumentowania omawianych zakupów, należy w każdym przypadku zaopatrzyć się w rachunek wystawiony wzgl. podpisany przez odnośnego dostawcę (odsprzedawcę), przy czym rachunek taki powinien zawierać:

1. nazwę firmy (imię i nazwisko) sprzedającego (dostawcy),
2. dokładny adres sprzedającego (dostawcy),
3. datę,
4. nazwę firmy (imię i nazwisko) zakupuującego (odbiorcy),
5. dokładny adres zakupuującego (odbiorcy),
6. oznaczenie rodzajów towarów,
7. ilość i cenę jednostkową każdego rodzaju towarów,
8. ogólną sumę należności,
9. podpis sprzedającego (dostawcy).

Wskazany wymóg dekretu o postępowaniu podatkowym pokrywa się na ogół z odnośnymi postanowieniami ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. o zwalczaniu drożyzny i nadmiernych zysków w obrocie handlowym (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 218).

Jeżeli idzie o osoby odsprzedawców, to należy się domniemywać, (jakkolwiek Panowie o tym nie wspominają), pewnych trudności w dojściu do skutku odnośnych transakcyj na tle ewentl. pretensji władz skarbowych, do odsprzedawców z tytułu dokonywanych przez nich transakcyj.

Na odcinku ewentl. trudności technicznych przy wystawianiu wymaganych rachunków nie widzimy przeszkód do sporządzania druków tych rachunków przez Panów z tym, że przy realizowaniu transakcyj, rachunki wypełnione zostaną odpowiednimi danymi i podpisane przez dostawców.

Daleko ważniejszą kwestią jest sprawa ewentl. obowiązku podatkowego w podatku obrotowym dla odsprzedawców. Należy tu zauważyć co następuje: Obowiązek wystawiania rachunków na żądanie nabywcy rzeczy ruchomych albo odbierającego świadczenia usług oraz przechowywania kopii wystawionych rachunków dotyczy:

1. każdego podatnika podatku obrotowego, obowiązanego do opłacania podatku obrotowego,
2. podatników i osób wykonywujących świadczenia, podlegające wprowadzie podatku obrotowemu, lecz zwolnione od jego opłacania na podstawie art. 3, 22 i 23 dekretu o podatku obrotowym oraz §§ 95 i 97 rozporządzenia wykonawczego do tego dekretu.

Zdaniem naszym, odsprzedawcy tłuszczu kokosowego w danym przypadku nie będą mogli być umieszczeni ani w pierwszej ani w drugiej grupie wymienionych osób. Wniosek taki należy wydeukować z zestawienia postanowień art. 87 ust. 2 dekretu o postępowaniu podatkowym z cyt. wyżej okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dnia 5 lipca 1947 r.

Stosownie bowiem do postanowień art. 1 dekretu o podatku obrotowym, podatku obrotowemu podlegają prywatno-prawne zawodowe i odpłatne świadczenia rzeczy lub usług. Jeżeli w konkretnym przypadku kwalifikacja omawianych świadczeń odsprzedaży tłuszczu kokosowego jako świadczeń prywatno-prawnych i odpłatnie nie bu-

dzi wątpliwości, to zastrzeżenia powstają co do charakteru „zawodowego” tego świadczenia.

Świadczenie jest zawodowe, gdy wykonywane jest w okolicznościach, które wykazują, że *zamiarem* świadczącego jest wykonywać tego rodzaju świadczenia w sposób częstotliwy, aby mieć stąd główne lub uboczne źródło przychodu, chociażby nawet świadczenie było wykonane jednorazowo.

Za zawodowe należy uważać w szczególności wszelkie świadczenia, wykonywane w zakresie przedsiębiorstw: handlowych, przemysłowych, górniczych, komunikacyjnych, bankowych, usługowych lub innych przedsiębiorstw zarobkowych.

Do transakcyj odsprzedawców można przez analogię zastosować wykładnię dotyczącą braku obowiązku podatkowego przy realizacji wynagrodzenia w naturze: „obroty osiągnięte ze sprzedaży (realizacji) towarów w stanie nieprzerobionym (niezmienionym) otrzymanych od osób trzecich za wykonane świadczenia wynagrodzeń w naturze, podatku obrotowemu nie podlegają, gdyż sprzedaż (realizacja) wspomnianych wynagrodzeń nie jest świadczeniem zawodowym w rozumieniu art. 1, ust. 1 dekretu o podatku obrotowym”.

Możliwość zakupu tłuszczu kokosowego u odsprzedawców jest ściśle ograniczona posiadanymi przez nich i realizowanymi kartkami żywnościowymi, przy czym odsprzedaż odbywa się nie stale, a tylko w razie niezużycia przydziałów tłuszczu na własne potrzeby.

Przy takim stanie faktycznym, zdaniem naszym, należy przy rozwiązywaniu zagadnienia charakteru zawodowego świadczeń sięgnąć do wykładni głównego przepisu związanego z postanowieniami art. 1 dekretu o podatku obrotowym — czego dotychczasowa praktyka administracyjna — skarbowa nie czyniła — a mianowicie do art. 17 ust. 1 pkt. 1) który m. innymi określając wysokość stawek podatkowych „handlowych” posługuje się pojęciem określającym pomocniczo pojęcie obrotu podatkowego, a mianowicie: „od obrotów, osiągniętych ze sprzedaży lub wymiany *nabytych w tym celu* i nieprzerobionych...”

Użycie określenia „nabytych w tym celu”, tj. w celu dokonania świadczenia podlegającego podatku obrotowemu a polegającego na sprzedaży lub wymianie, nasuwa w konkretnym przypadku wniosek, iż odsprzedawcy tłuszczu kokosowego nie nabywają go zasadniczo w celu z góry przewidzianej odsprzedaży a raczej dla własnych celów konsumpcyjnych. Stąd też świadczenia z ich strony nie będą — zdaniem naszym — podlegały podatku obrotowemu.

Praktycznie rzecz biorąc, uświadomienie odsprzedawców w tym kierunku, skłoniłoby ich do podpisywania odpowiednich rachunków, do których wystawienia — nie będąc ani podatnikami podatku obrotowego, ani nie wykonując świadczeń, które by podlegały podatku obrotowemu — stosownie do postanowień dekretu o postępowaniu podatkowym nie są obowiązani, nawet na wyraźne żądanie Panów jako odbiorców?1-7nbk

W razie więc odmowy wystawienia wzgl. podpisania rachunku odsprzedawcy nie będą mogli być pociągani do odpowiedzialności karnej skar-

bowej za występki z art. 139 prawa karnego skarbowego, a mianowicie za „odmowę wydania rachunku niezbędnego podatnikowi do udokumentowania w prowadzonych przez niego księgach handlowych, uproszczonych lub podatkowych — zapisów dotyczących zakupów”.

W razie takiej odmowy, przy równoczesnej niemożności udokumentowania transakcji dowodem wewnętrznym — zmuszeni byłiby Panowie od kupna odstąpić. Do przedsiębiorstwa bowiem Panów — jako kupującego omawiany tłuszcz do produkcji — będą miały bezwzględne zastosowanie postanowienia art. 85 ust. 4 dekretu o postępowaniu podatkowym: „prawidłowe księgi handlowe powinny zawierać zgodne z rzeczywistością imiona, nazwiska, (nazwy firm) oraz adresy odbiorców i dostawców przy sprzedaży (zakupie) towaru bądź w większych ilościach, bądź celem dalszej odsprzedaży lub przeróbki” w związku z postanowieniami art. 86 ust. 1 zdanie drugie tego dekretu: „U zakupujących rzeczy ruchome oraz odbierających świadczenia usług zapisami należyćie udokumentowanymi są zapisy oparte na rachunkach”.

W końcu pragniemy zwrócić uwagę na fakultatywność przy stosowaniu omawianych przepisów w praktyce administracyjnej a w szczególności, że przepisy art. 85 ust. 4 dekretu o postępowaniu podatkowym i § 19 ust. 1 rozporządzenia z dnia 31 października 1946 r. o księgach nie uprawniają władz skarbowych do żądania od podatnika legitymowania kontrahentów jako warunku prawidłowości ksiąg. Uznanie ksiąg za nieprawidłowe w omawianym przypadku może nastąpić tylko wówczas, gdy władza podatkowa sama przeprowadzi dowód, iż podane w księgach imiona i nazwiska (nazwy firm) oraz adresy dostawców i odbiorców są niezgodne z rzeczywistością.

Nadto zaznaczyć należy, że w myśl wykładni ministerialnej, jeżeli posiadany przez podatnika na udokumentowanie zakupu rachunek nie zawiera wszystkich danych, może on być (ale nie musi) nie uznany za dowód; w takim przypadku odnośny zapis w księgach uznany będzie w konsekwencji za nieudokumentowany a księgi za nieprawidłowe.

Wreszcie zwracamy uwagę na okoliczność, że jeżeliby omawiany tłuszcz kokosowy w tej formie, w jakiej jest on przez Panów zakupywany, mógł być uznany za *artykuł farmaceutyczny*, wówczas do omawianych transakcji miałyby zastosowanie postanowienia okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 27 lutego 1948 r. zamieszczone w Nr 12 1948 r. na str. 124 Tygodnika Gospodarczego i kwestia byłaby dla Panów rozwiązana pomyślnie oczywiście pod warunkiem, że dopełnione byłyby wymogi stawiane w cytowanym zarządzeniu Ministerstwa Skarbu; równocześnie zwracamy uwagę, że p. 10 tego okólnika obejmuje ulgami wszystkie artykuły farmaceutyczne z *wyjątkiem* 34-ch w tymże punkcie wymienionych. Należałoby zatem ustalić przy współudziale właściwej dla przedsiębiorstwa instytucji branżowej — kwa-

lifikację tłuszczu kokosowego z uwzględnieniem jego przeznaczenia.

Gdyby warunki te nie dały się zrealizować, pozostaje możliwość zwrócenia się za pośrednictwem właściwego Urzędu Skarbowego (Rewizyjnego) do Ministerstwa Skarbu o zezwolenie na zastosowanie postanowień cytowanego okólnika o dopuszczalności dowodów wewnętrznych dołączając do podania opinię Departamentu Planowania Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Ulg inwestycyjne

M. K. — *Gdynia* Pytanie: Na Targach Gdańskich jedna z firm importowych, krajowych miała zamiar zakupić za granicą fibry za dewizy pochodzące z należności innej firmy zagranicznej, mającej siedzibę w Polsce. Należności dewizowe pochodziły częściowo z przed 13 czerwca 1947 r. i częściowo po tej dacie. Wniosek do Komisji Dewizowej złożono 9. 8. 1947 r. Później zmieniono decyzję co do jakości towaru i fibry zmieniono na opony i dętki; nowy wniosek Komisji Dewizowej złożono na początku grudnia 1947 r. Decyzję na opony i dętki wydała Komisja Dewizowa 19. 12. 1947 r. Zamówienie zatem nastąpiło pod koniec grudnia 1947 r., zapłata w dewizach z należności zagranicznych nastąpiła w styczniu 1948 r. Pytanie: która z firm, w jakim zakresie i w jakim stopniu ma prawo do ulg inwestycyjnych?

Nasamprzód należy stwierdzić, iż nie będzie ulegała rozpatrywaniu sprawa należności w dewizach pochodzących z operacji, dokonanych po dniu 13 czerwca 1947 r.

Sprawa ulg inwestycyjnych będzie dotyczyła tego przedsiębiorstwa, które dokonało inwestycji w formie przywozu towarów z zagranicy na swój rachunek i to na podstawie otrzymanych zezwoleń przywozowych, stwierdzających, iż przywóz (w danym przypadku opon i dętek) podlega przepisom ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. o ulgach inwestycyjnych (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 221).

Bez uzyskania takiego formalnego zezwolenia z wyraźną klauzulą stwierdzającą, iż określony przywóz podlega przepisom ustawy o ulgach inwestycyjnych — odnośne zgłoszenia i wnioski kierowane do władzy skarbowej uznane zostaną za bezprzedmiotowe.

Kwestia, w jaki sposób odnośna krajowa f-a importowa weszła w posiadanie należności dewiz, a mianowicie czy posiadała należności z granicą sama, czy też uzyskała je za pośrednictwem wskazanej firmy zagranicznej drogą rozliczenia z granicą lub w kraju w charakterze rozliczenia wewnętrznego na miejscu — jest dla sprawy uzyskania uprawnień w ramach ustawy o ulgach inwestycyjnych zasadniczo bez znaczenia. Sumy bowiem wydatkowane na inwestycje określone w art. 3 ustawy mogą pochodzić zarówno z zasobów krajowych jak i zagranicznych, a przywóz towarów z zagranicy (inwestycja, o której mowa w art. 3 pkt. 6 cytowanej ustawy) nie jest bynajmniej związana bezpośrednio i koniecznie z zasobami posiadanymi za granicą albo z formą dewizową tych zasobów.

Zezwolenie upoważnia do prowadzenia przedsiębiorstwa w miejscu lub na obszarze, wskazanym w decyzji o udzieleniu zezwolenia. Przeniesienie przedsiębiorstwa do innego miejsca w obrębie obszaru, na którym właściwa jest władza udzielająca zezwolenia, wymaga zgody tej władzy. Przeniesienie przedsiębiorstwa do miejsca znajdującego się na obszarze, na którym właściwa jest inna władza przemysłowa, wymaga zgody władzy właściwej dla tego obszaru. Zmiana lub rozszerzenie przedmiotu przedsiębiorstwa wymaga zgody władzy właściwej dotyczącej nowego przedmiotu przedsiębiorstwa, przy czym władza właściwa wydaje decyzję na podstawie opinii izby przemysłowo-handlowej.

Zezwolenia mogą być wydawane na czas nieograniczony lub ograniczony.

Zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstw nie mogą być przedmiotem obrotu. Zawarcie umowy spółki jawnej lub spółki na podstawie kodeksu zobowiązań nie ma wpływu na prawa i obowiązki posiadacza zezwolenia, przewidziane w cytowanym rozporządzeniu. Dzierżawca i nabywca przedsiębiorstwa handlowego oraz zastępca (art. 5 i 38 prawa przemysłowego) winni uzyskać zezwolenie w tym samym trybie, co osoba mająca zamiar założyć nowe przedsiębiorstwo.

Do prowadzenia przedsiębiorstwa i wykonywania czynności handlowych na rachunek pozostałego przy życiu małżonka albo małoletnich zstępnych mają odpowiednie zastosowanie przepisy art. 40 prawa przemysłowego z tym, że w stosunku do osób powołanych do dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa lub wykonywania czynności handlowych wymagane jest uzyskanie zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstwa.

Zezwoleń udzielają:

a) Minister Przemysłu i Handlu — w sprawach przedsiębiorstw, których przedmiot działania stanowi handel hurtowy i handel z zagranicą;

b) władze przemysłowe II instancji — we wszystkich innych wypadkach z wyjątkiem przedsiębiorstw handlowych, które wymagają zezwolenia lub koncesji na podstawie prawa przemysłowego lub przepisów szczególnych; w tych wypadkach właściwe do udzielenia zezwoleń są

Koncesjonowanie handlu 6)

władze przemysłowe przewidziane w przepisach szczególnych, przy czym, jeśli nie będzie to władza przemysłowa, lecz władza inna, wówczas władza przemysłowa II instancji udziela zezwolenia na podstawie zaświadczenia władzy właściwej według przepisów szczególnych.

Właściwą terytorialnie do udzielenia zezwolenia jest władza przemysłowa siedziby przedsiębiorstwa. Jeśli siedziby tej ustalić nie można, właściwa jest władza miejsca zamieszkania właściciela lub siedziby osoby prawnej, a jeśli właściciel lub osoba prawna nie mają miejsca zamieszkania ani siedziby w kraju, zezwolenie wydaje Minister Przemysłu i Handlu.

Warunki uzyskania zezwolenia.

Ubiegający się o zezwolenie winien wykazać się:

- a) przygotowaniem fachowym,
- b) niekaralnością za przestępstwa popełnione z chęci zysku lub za umyślny występki skarbowy,
- c) postępowaniem zgodnym z zasadami etyki kupieckiej.

Przygotowanie fachowe wykazuje się zasadniczo przez przedłożenie zaświadczenia Kupieckiego Instytutu Wiedzy Zawodowej (dyplomu kupieckiego). Osoby, które w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. prowadziły przedsiębiorstwo lub wykonywały zawodowo czynności handlowe mogą wykazać przygotowanie fachowe zaświadczeniem zrzeszenia kupieckiego.

Do dnia 31 grudnia 1950 r. można wykazać przygotowanie fachowe: a) przez złożenie zaświadczenia o ukończeniu co najmniej 4-ch klas szkoły powszechnej oraz zaświadczenia zrzeszenia kupieckiego o ukończeniu co najmniej trzyletniej nauki kupieckiej albo b) przez złożenie zaświadczenia o ukończeniu zawodowej dokształcającej szkoły handlowej lub udowodnienie zaliczenia do kategorii sprzedawców i ekspedientów sklepowych.

Od wykazania przygotowania fachowego wolne są osoby, posiadające: a) ukończone studia handlowe, ekonomiczne lub spółdzielcze na wyższych uczelniach krajowych lub zagranicznych i b) osoby, które ukończyły szkołę średnią handlową lub spółdzielczą i wykazały się jednoroczną praktyką kupiecką.

Osoby, które w inny wystarczający sposób wykazają przygotowanie fachowe, mogą być zwolnione od obowiąz-

Koncesjonowanie handlu 7)

ku przedłożenia dowodu przygotowania fachowego na wniosek powiatowego zrzeszenia kupieckiego przez właściwy wojewódzki związek zrzeszeń kupieckich. Wchodzić tu będzie w grę przede wszystkim długoletnia praktyka w zawodzie kupieckim bez posiadania odpowiednich świadectw szkolnych.

Postępowanie zgodne z zasadami etyki kupieckiej stwierdza właściwy wojewódzki związek zrzeszeń kupieckich.

Ubiegający się o zezwolenie składa do właściwej władzy podanie, do którego załącza:

- a) wypełniony w 3-ch egzemplarzach kwestionariusz otrzymany z właściwego zrzeszenia kupieckiego,
- b) dowód stwierdzający przygotowanie fachowe ubiegającego się lub zastępcy,
- c) dowód uiszczenia opłaty za zezwolenie,
- d) zaświadczenie terytorialnie właściwego urzędu skarbowego o zadłużeniu podatkowym petenta,
- e) inne należne dokumenty.

Opiniowanie podań.

Do opiniowania podań o udzielenie zezwoleń powołane są zrzeszenia kupieckie bądź wojewódzkie związki tych zrzeszeń, jak również izby przemysłowo-handłowe.

Wojewódzki związek zrzeszeń kupieckich wypowiada się co do celowości uwzględnienia podań z punktu widzenia planu i zaopatruje podania w swoją opinię, po czym przesyła akta do izby przemysłowo-handlowej.

Izby przemysłowo-handłowe w celu opiniowania podań tworzą specjalne komisje pod przewodnictwem prezesa izby albo przewodniczącego sekcji handlowej lub wyznaczonego przez prezydium izby radcę sekcji handlowej izby.

W skład komisji oprócz przewodniczącego wchodzi dwaj członkowie delegowani przez wojewódzką radę narodową właściwą dla siedziby przedsiębiorstwa, jeden członek delegowany przez okręgową komisję związków zawodowych właściwą dla siedziby przedsiębiorstwa, dwaj członkowie delegowani przez wojewódzki związek zrzeszeń kupieckich właściwy dla siedziby przedsiębiorstwa i jeden członek delegowany przez prezydium izby przemysłowo-handlowej. Na obszarze m. st. Warszawy w

Koncesjonowanie handlu 8)

skład komisji wchodzi ponadto delegat Biura Odbudowy Stolicy.

Do powzięcia przez komisję uchwał konieczna jest obecność przewodniczącego i 3-ch członków, w tym przynajmniej jednego delegata wojewódzkiej rady narodowej lub okręgowej komisji związków zawodowych.

Uchwały komisji zapadają zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym. W razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego.

W wypadku, gdyby ilość podań (oczywiście zaopiniowanych pozytywnie) przekraczała ramy planu, komisje opiniodawcze izb i zrzeseń kupieckich podają w swych opiniach okoliczność, któremu z ubiegających się o zezwolenie należy przyznać pierwszeństwo, ze względu na kwalifikacje właścicieli, wspólników, udziałowców albo zastępców. Na takie kwalifikacje składają się przygotowanie fachowe, niekaralność oraz postępowanie zgodne z zasadami etyki kupieckiej.

Udzielanie zezwoleń.

Zasadniczo władze przemysłowe udzielają lub odmawiają udzielenia zezwoleń **zgodnie z wnioskiem** izb przemysłowo-handlowych. Są jednak dość liczne wypadki, kiedy władze przemysłowe mogą lub muszą odmówić udzielenia zezwolenia pomimo przychylnego wniosku izb przemysłowo-handlowych.

Wypadki te są następujące:

- A. Władze przemysłowe mogą odmówić udzielenia zezwolenia:
 1. jeśli udzielenie zezwolenia nie byłoby zgodne z planem;
 2. jeśli projekt urządzenia zakładu nie odpowiada obowiązującym przepisom;
 3. jeśli ubiegający się o zezwolenie zalega z zapłatą należnych podatków przez dłuższy okres czasu;
- B. Władze przemysłowe obowiązane są odmówić zezwolenia:
 1. jeśli ubiegający się o zezwolenie lub jego ustanowiony zastępca lub przy spółkach — zastępca lub większość wspólników lub udziałowców albo wspólnicy i udziałowcy reprezentujący większość kapitału — skazani

Koncesjonowanie handlu 9)

zostali za umyślny występki skarbowy lub przestępstwo popełnione z chęci zysku;

2. jeśli o zezwolenie ubiega się osoba, której w ciągu ostatniego roku przed wniesieniem podania *c o f n i ę t e* zostało wydane już zezwolenie na prowadzenie przedsiębiorstwa handlowego ze względu na:
 - a) karalność za umyślny występki skarbowy lub przestępstwo popełnione z chęci zysku, osób wymienionych wyżej pod poz. 1,
 - b) niewyznaczenie na skutek wezwania władzy przemysłowej w ciągu trzech miesięcy od doręczenia wezwania nowego zastępcy w miejsce skazanego za przestępstwa wymienione wyżej pod a),
 - c) nierozpoczęcie działalności przez posiadacza zezwolenia w ciągu trzech miesięcy od uzyskania zezwolenia, albo jeśli przedsiębiorstwo było nieczynne przez okres dłuższy niż trzy miesiące,
 - d) co najmniej dwukrotne w ciągu roku skazanie — za przekroczenie przepisów sanitarnych — kierowników przedsiębiorstwa,
 - e) wniosek izby przemysłowo-handlowej stwierdzający, że przedsiębiorstwo prowadzone jest niezgodnie z etyką kupiecką.
3. w wypadkach określonych w przepisach szczególnych o udzielaniu koncesji lub zezwoleń.
4. Nadmienić trzeba, że również osobie wymienionej wyżej pod poz. 2 a, b, c, d, e) nie może być udzielone zezwolenie na prowadzenie *i n n e g o* przedsiębiorstwa.

Poza wypadkami odmowy udzielenia zezwolenia, wydane już zezwolenie *m o ż e* (nie musi) być cofnięte przez władzę przemysłowe w wypadkach:

 - a) jak wyżej pod poz. 2. a, b, c, d, e),
 - b) wydzierżawienia przedsiębiorstwa osobie nie posiadającej zezwolenia,
 - c) przeniesienia przedsiębiorstwa do innej siedziby, zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa ustalonego w zezwoleniu albo wykonywania czynności handlowych na terytorium nieobjętym zezwoleniem, — bez uzyskania zgody właściwej władzy przemysłowej,

Koncesjonowanie handlu ¹⁰⁾

- d) nieprzystosowania do obowiązujących przepisów urzędów przedsiębiorstwa pomimo dwukrotnego wezwania władzy,
- e) niewniesienia w terminie dopłat przewidzianych w rozporządzeniu Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dnia 22 sierpnia 1947 r. o opłatach za udzielanie zezwoleń (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 312),
- f) zbycia przedsiębiorstwa,
- g) przewidzianych w prawie przemysłowym lub w przepisach szczególnych o udzielaniu koncesji lub zezwoleń.

Forma zezwolenia.

Zezwolenie winno zawierać:

1. oznaczenie władzy, która wydała zezwolenie,
2. datę i nr zezwolenia,
3. termin ważności (przy zezwoleniach na czas ograniczony),
4. nazwisko, imię i adres osoby, której zezwolenie zostało udzielone,
5. siedzibę przedsiębiorstwa albo obszar, na którym czynności handlowe mogą być wykonywane,
6. przedmiot przedsiębiorstwa,
7. nazwisko, imię i adres zastępcy w przypadku, gdy ustanowienie zastępcy jest wymagane,
8. ewentualne inne warunki zezwolenia.

Władza przemysłowa, która wydała zezwolenie, umieszcza na nim adnotację odpowiednich zmian.

Zezwolenie winno być wywieszane w przedsiębiorstwie na widocznym miejscu.

Decyzje w sprawie udzielania zezwoleń władza przemysłowa winna wydawać najpóźniej w ciągu czterech tygodni od otrzymania wniosku izby przemysłowo-handlowej lub od złożenia podania, jeśli to podanie złożone zostało bezpośrednio władzy przemysłowej.

Opłaty.

Rozporządzenie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dnia 22 sierpnia 1947 r. o opłatach za zezwolenie (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 312) zostało częściowo zno-

Koncesjonowanie handlu 11)

welizowane przez rozporządzenie tychże ministrów z dnia 3 listopada 1947 r., obowiązujące z mocą wsteczną od dnia 1 września 1947 r., tj. od dnia wejścia w życie rozporządzenia znowelizowanego, wobec czego należy uważać zasadnicze rozporządzenie o opłatach z dnia 22 sierpnia 1947 r. za obowiązujące w formie nadanej mu przez nowelę z dnia 3 listopada 1947 r.

Opłatę za zezwolenie oblicza się zasadniczo przyjmując za podstawę obliczenia obrót przedsiębiorstwa za miesiąc czerwiec 1947 r., podlegający opodatkowaniu w rozumieniu art. 15 i 16 dekretu z dnia 21 grudnia 1945 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 3, poz. 23) oraz par. 95 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 21 grudnia 1946 r. w sprawie wykonania dekretu z dnia 21 grudnia 1945 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. z 1947 r. Nr 15, poz. 58), nie wyłączając obrotu wolnego od podatku obrotowego w myśl przepisów art. 3 ust. 10 dekretu o podatku obrotowym.

Jeśli w miesiącu czerwcu 1947 r. przedsiębiorstwo nie było prowadzone, wówczas przyjmuje się za podstawę obliczenia opłat obrót za ten miesiąc 1947 r. (przed miesiącem czerwcem), w którym przedsiębiorstwo wykonywało czynności handlowe.

Jeśli w 1947 r. (przed miesiącem czerwcem) przedsiębiorstwo w ogóle czynne nie było i obrotów nie wykazywało, wówczas opłatę oblicza się jak od przedsiębiorstw powstałych po 1 czerwca 1947 r.

Jeśli przedsiębiorstwo powstało po dniu 1 czerwca 1947 r., opłatę ustala właściwy urząd skarbowy lub rewizyjny, określając przybliżony, przeciętny obrót miesięczny, jaki przedsiębiorstwo osiągnie w ciągu pierwszych dwunastu miesięcy od założenia.

Podstawą dla obliczenia opłaty dla podatników opłacających podatek obrotowy w formie ryczałtu jest stawka dzienna zryczałtowanego podatku obrotowego.

Opłaty za zezwolenia pobiera się w stosunku procentowym od podstawy obliczenia, to znaczy od obrotu miesięcznego oraz od osób opłacających podatek obrotowy w formie ryczałtu, w wysokości wielokrotnej (dziesięcio- i pięćdziesięciokrotnej) stawki dziennej.

Koncesjonowanie handlu 12)

W wypadku późniejszego dokonania przez władze skarbowe tzw. domiaru do podatku obrotowego, który posłużył za podstawę do obliczenia opłaty koncesyjnej, ubiegający się o zezwolenie w ciągu dwóch tygodni od daty otrzymania decyzji władz skarbowych o domiarze obowiązany jest uiścić dodatkową opłatę za zezwolenie w wysokości różnicy między opłatą już wniesioną a tą, która należy się od obrotu po dokonaniu domiaru.

Ulgi w opłatach.

Rozporządzenie rozróżnia ogólne i indywidualne ulgi w opłatach. Co do pierwszych Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu na wniosek samorządu gospodarczego może w drodze zarządzeń przyznać ogólne ulgi w opłatach dla określonych grup przedsiębiorstw lub od określonych obrotów.

Minister Przemysłu i Handlu korzystając z tych uprawnień wydał takie zarządzenie w dniu 6 listopada 1947 r., przyznając ulgi następujące:

- A. — dla przedsiębiorstw handlu towarowego od będących podstawą obliczenia:
obrotów zbożem na rzecz Funduszu Apropowizacyjnego o	— 75%
obrotów trzodą i bydłem na rzecz tegoż Funduszu o	— 40%
hurtowych obrotów cukrem o	— 50%
obrotów artykułami reglamentowanymi (karty żywnościowe i odzieżowe) o	— 75%
obrotów węglem i koksem opałowym o	— 50%
- B. — dla przedsiębiorstw trudniących się ekspedycją morską:
od obrotów osiągniętych z ekspedycji morskiej a	— 40%

Co do ulg indywidualnych, to takie zasadniczo mogą być przyznane w wypadkach wyjątkowych tylko przedsiębiorstwom handlowym istniejącym w dniu wejścia w życie rozporządzenia o opłatach, to znaczy w dniu 1-go września 1947 r.

Warunkiem przyznania ulgi indywidualnej w wysokości nie przekraczającej 50% należnej opłaty, jest zło-

Poza tym zwracamy uwagę na postanowienia, w myśl których należności w zagranicznych środkach płatniczych, posiadane za granicą z wszelkich tytułów, powstałe przed dniem 13 czerwca 1947 r., w przypadku zamierzonego zakupu za nie dóbr inwestycyjnych za granicą, powinny być przekazane Narodowemu Bankowi Polskiemu lub innym bankom dewizowym, które po przejęciu tych należności wydadzą akredytywy, opiewające na tę samą walutę w wysokości postawionej do dyspozycji lub na jej równowartość w innej walucie zagranicznej.

Wystawione akredytywy powinny zawierać warunek, iż sumy, na które opiewają, przeznaczone są na zakup ściśle określonych dóbr inwestycyjnych i że wypłata z akredytywy może nastąpić tylko w zamian za dokumenty, stwierdzające wysłanie wymienionych w akredytywie dóbr do Polski.

Na wypadek, gdyby w terminie nie dłuższym od 18 miesięcy od chwili otwarcia akredytywy nie nastąpiło wyzyskanie jej w sposób, przewidziany w poprzednim punkcie, bank na który akredytywa będzie otwarta na podstawie warunków otwarcia tejże — bez dalszych dyspozycji — przekaże równowartość akredytywy wzgl. niewyzyskaną część tejże na rachunek Narodowego Banku Polskiego w Banku Centralnym kraju otwartej akredytywy. Narodowy Bank Polski może przedłużyć określony wyżej termin 18 miesięcy.

Narodowy Bank Polski po otrzymaniu odpowiedniego zawiadomienia skupi uzyskaną dewizę po kursie bieżącym i postawi równowartość do wolnej dyspozycji osoby, dla której uprzednio otwarto akredytywę — ewentl. za pośrednictwem pośredniczącego banku dewizowego. Wreszcie należy pamiętać o postanowieniach art. 4 cyt. na wstępie ustawy.

Koncesjonowanie handlu

Przeniesienie siedziby przedsiębiorstwa oraz zmiana lub rozszerzenie przedmiotu przedsiębiorstwa.

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22 sierpnia 1947 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych o właściwości władz przemysłowych oraz o trybie i warunkach udzielania zezwoleń na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 311), precyzując przepisy ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. o zezwoleniach na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 220), reguluje w § 7 sprawy:

1. przeniesienia siedziby przedsiębiorstwa do innego miejsca w obrębie obszaru, na którym właściwa jest władza, która udzieliła zezwolenia,
2. przeniesienia przedsiębiorstwa do miejsca, znajdującego się na obszarze, na którym właściwa jest inna władza przemysłowa,
3. zmiany lub rozszerzenia przedmiotu przedsiębiorstwa.

Ponieważ ostatnio notuje się zwiększenie nasilenia wniosków poszczególnych przedsiębiorstw handlowych w sprawach przeniesienia siedziby przedsiębiorstwa oraz zmiany lub rozszerzenia przedmiotu przedsiębiorstwa, pragniemy sprawę tę omówić nieco szerzej w świetle przepisów obowiązujących, podając na konkretnych przykładach sposób postępowania w podobnych wypadkach.

Ad. 1) Jeśli właściciel handlowego przedsiębiorstwa detalicznego lub przedsiębiorstwa usługowego, mieszczącego się przy pewnej ulicy, np. w Poznaniu, pragnie przenieść to przedsiębiorstwo do innego lokalu bądź to przy tej samej bądź przy innej ulicy tegoż miasta, wzgl., jeśli właściciel handlowego przedsiębiorstwa detalicz-

nego lub przedsiębiorstwa usługowego poza Poznaniem, lecz na obszarze województwa poznańskiego, chce przenieść siedzibę swego przedsiębiorstwa z jednej miejscowości do drugiej, lub nawet w tej samej miejscowości z jednego lokalu do innego, — winien w tym przedmiocie złożyć podanie do Wydziału Przemysłu i Handlu Urzędu Wojewódzkiego (Poznańskiego), jako do tej władzy, która jest właściwa do udzielenia zezwolenia na prowadzenie detalicznych przedsiębiorstw handlowych i przedsiębiorstw usługowych.

Jak widzimy, przypadki omawiane obejmują zmianę siedziby przedsiębiorstwa jedynie na obszarze terytorialnym tego samego województwa, które jest władzą przemysłową II. instancji, właściwą do udzielenia zezwoleń na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i usługowych.

Podanie o udzielenie zezwolenia na przeniesienie siedziby przedsiębiorstwa, o którym była mowa wyżej, winno zawierać imię i nazwisko wnioskodawcy, siedzibę, rodzaj i nazwę przedsiębiorstwa, wskazanie miejscowości lub miejsca, do których ma być przedsiębiorstwo przeniesione oraz krótkie uzasadnienie wniosku o przeniesienie.

Od podania tego winna być uiszczona opłata stemplowa przez dołączenie lub naklejenie na podanie znaczka stemplowego na sumę 50,— zł. Jeśli do podania petent składa jeszcze jakieś załączniki, winien również opłacić każdy załącznik przez dołączenie lub naklejenie na nim znaczka stemplowego za 5,— zł.

Jeśli chodzi o przedsiębiorstwa, których przedmiot działania stanowi handel hurtowy lub handel z zagranicą, to przeniesienie siedziby takich przedsiębiorstw w każdym wypadku wymaga zgody Ministra Przemysłu i Handlu, skutkiem czego podania o przeniesienie siedziby należy składać z zachowaniem wyżej wymienionych formalności na imię Ministra Przemysłu i Handlu, jako do tej władzy, która powołana jest do udzielenia

zewoleń na prowadzenie przedsiębiorstw handlu hurtowego i handlu zagranicznego.

Z rozporządzenia Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dnia 22 sierpnia 1947 r. w sprawie wysokości oraz terminu wnoszenia opłat za zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 312) ze zmianami wprowadzonymi przez rozporządzenie tychże Ministrów z dnia 3 listopada 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 68, poz. 427) wiemy, że w różnych miejscowościach tego samego nawet województwa obowiązują różne pod względem wysokości stawki opłat za udzielenie zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i usługowych. Tak więc np. opłata za zezwolenie na prowadzenie przedsiębiorstwa handlu detalicznego na obszarze gmin wiejskich wynosi od właściwego obrotu miesięcznego — 7%, w miastach liczących do 50.000 mieszkańców — 8%, w miastach liczących ponad 50 tys. mieszkańców — 9%, w miastach Warszawie, Łodzi, Poznaniu, Katowicach i Krakowie — 10% i na obszarze Ziemi Odzyskanych — 3% (patrz tabela opłat — § 2 ust. 1 w/w. rozporządzenia).

Powstaje obecnie pytanie, czy składając podanie o przeniesienie siedziby przedsiębiorstwa handlowego lub usługowego z miejscowości, w której obowiązuje niższa opłata za zezwolenie, do miejscowości, do której przywiązana jest opłata wyższa (np. z Ostrowa Wlkp. do Poznania), należy uiścić w Urzędzie Skarbowym różnicę w wysokości tych opłat?

Sprawa ta, w odróżnieniu od sprawy zmiany lub rozszerzenia przedmiotu przedsiębiorstwa, nie jest uregulowana przez autorytatywną wykładnię Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu.

Zdaniem naszym różnica w opłatach w podobnych przypadkach winna być uiszczona równocześnie ze złożeniem podania o przeniesienie siedziby i zaświadczenie Urzędu Skarbowego o uiszczeniu tej różnicy w opłatach winno być dołączone do podania. W przeciwnym bowiem wypadku w pewnej miejscowości zaistniałyby przedsiębiorstwa, które uiściły niższą opłatę niż inne, pozostające w tych samych warunkach. Różniczkowanie bowiem przez ustawodawcę opłat w zależności od ilości mieszkańców polegało niewątpliwie na założeniu, że w miastach rentowność przedsiębiorstw jest większa niż w gminach wiejskich, a w miastach większych oraz w ośrodkach centralnych, jak Warszawa, Łódź, Poznań, Katowice i Kraków rentowność ta odpowiednio wzrasta, skutkiem czego i opłaty za udzielenie zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstw są wyższe.

Ad. 2) W przypadku tym chodzi o przeniesienie przedsiębiorstwa na obszar, na którym właściwa jest władza przemysłowa inna niż ta, która była dla danego przedsiębiorstwa właściwą przed przeniesieniem jego siedziby. Np. — właściciel przedsiębiorstwa istniejącego na obszarze terytorialnym województwa łódzkiego pragnie przenieść siedzibę swego przedsiębiorstwa na obszar terytorialny województwa krakowskiego itp.

W takich przypadkach podanie o zezwolenie na przeniesienie przedsiębiorstwa winno być wniesione do władzy właściwej w dotychczasowej siedzibie przedsiębiorstwa a więc w naszym przykładzie — do Wydziału Przemysłu i Handlu Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego i dopiero Urząd Wojewódzki Łódzki przekaże podanie wraz z aktami do Wydziału Przemysłu i Handlu Urzędu Wojewódzkiego Krakowskiego, który wyda decyzję o swej zgodzie na przeniesienie.

Podanie powinno zawierać odpowiednie dane według schematu, który omówiliśmy wyżej pod 1) i od podania oraz załączników do niego winna być uiszczona opłata stemplowa w wysokości i w sposób również wyżej omówiony.

Dotyczy to przedsiębiorstw detalicznych i usługowych, jeśli zaś idzie o przeniesienie siedziby przedsiębiorstw handlu hurtowego lub handlu z zagranicą, to oczywiście w takich wypadkach właściwą władzą będzie zawsze Ministerstwo Przemysłu i Handlu.

Rozważania nasze o uiszczeniu różnicy w wysokości stawek opłaty koncesyjnej przy przeniesieniu przedsiębiorstwa z miejsca, gdzie obowiązują niższe opłaty, do miejsca, gdzie opłaty te są wyższe — i w danym wypadku mają również zastosowanie.

Ad 3. Pozostaje do omówienia sprawa zmiany lub rozszerzenia przedmiotu przedsiębiorstwa. Wchodzą tu w rachubę takie wypadki, jak zmiana dotychczasowej branży na inną, np. zmiana branży spożywczo-mieszanej na branżę galanteryjno-włókienniczą lub odwrotnie itp., albo rozszerzenie dotychczasowej działalności przedsiębiorstwa przez dodanie, np. do prowadzonego handlu tytoniowego — handlu papierniczego itp.

Wszystkie podobne wypadki wymagają zezwolenia władzy przemysłowej właściwej co do nowego przedmiotu przedsiębiorstwa. To znaczy, że jeśli do udzielenia zezwolenia na prowadzenie nowego przedmiotu przedsiębiorstwa jest właściwy np. Urząd Wojewódzki (przedsiębiorstwa handlu detalicznego i usługowe), to i zezwolenie na zmianę lub rozszerzenie przedmiotu przedsiębiorstwa wydaje tenże Urząd Wojewódzki. Jeśli zaś do udzielenia zezwolenia na prowadzenie nowego przedmiotu przedsiębiorstwa właściwy jest Minister Przemysłu i Handlu (np. zmiana handlu detalicznego na handel hurtowy lub rozszerzenie handlu detalicznego przez dodanie handlu hurtowego albo rozszerzenie handlu detalicznego lub hurtowego przez dodanie handlu z zagranicą itp.), to i zezwolenie na zmianę lub rozszerzenie przedmiotu przedsiębiorstwa wydaje Minister Przemysłu i Handlu.

Stosownie do powyższego podania opłacone jak omówiono pod 1) i 2) należy składać do właściwej władzy.

Na mocy § 9 powołanego wyżej rozporządzenia Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dnia 22 sierpnia 1947 r., zmienionego rozporządzeniem tychże Ministrów z dnia 3 listopada 1947 r. oraz zgodnie z ostatnimi wyjaśnieniami Ministerstwa Przemysłu i Handlu, jednocześnie ze złożeniem podania o udzielenie zezwolenia na zmianę lub rozszerzenie przedmiotu przedsiębior-

stwa należy złożyć dowód uiszczenia we właściwym Urzędzie Skarbowym opłaty obliczonej od przypuszczalnego zwiększenia miesięcznego obrotu przedsiębiorstwa.

Omówiliśmy sposób postępowania w wypadkach zmiany siedziby przedsiębiorstwa oraz zmiany lub rozszerzenia przedmiotu przedsiębiorstwa. Pozostaje nam do powiedzenia jeszcze parę słów na temat rozważań kupca przed powzięciem przezeń decyzji o wniesieniu podania do właściwej władzy. Otóż wnosząc takie podanie każdy kupiec powinien mieć na względzie to, że właściwa władza przemysłowa oraz pośrednie instancje opiniujące (jak np. Izby Przemysłowo-Handlowe) rozważą racjonalność wniosku kupca z punk-

tu widzenia planowości, gęstości sieci przedsiębiorstw, gospodarczych warunków ogólnych i lokalnych, fachowości kupca itp.

Decyzja więc wniesienia podania powinna być powzięta w oparciu o istotną konieczność gospodarczą a ponadto, przy zmianach branż lub rozszerzeniu przedmiotu przedsiębiorstwa, kupiec powinien posiadać przygotowanie fachowe odpowiednie również i dla nowego przedmiotu przedsiębiorstwa. Należy bowiem pamiętać, że podstawową zasadą ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. o koncesjonowaniu przedsiębiorstw handlowych i usługowych jest stworzenie fachowego aparatu handlowego opartego na zasadzie państwowej gospodarki planowej.

Wyjaśnienie w sprawie koncesjonowania handlu

Pan I. M. Rybnik. — Przedsiębiorstwo Panów jest spółką jawną zarejestrowaną w wydziale handlowym Sądu Okręgowego. Obaj wspólnicy złożyli w swoim czasie wniosek o udzielenie koncesji handlowej dla firmy, załączając wszystkie dokumenty wymagane przez przepisy rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22-go sierpnia 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 311). Obecnie przyjęli panowie trzeciego wspólnika, dokonując o tym odpowiedniego zgłoszenia w rejestrze handlowym Sądu. Obecnie proszą Panowie o wyjaśnienie, jakie formalności w związku z koncesjonowaniem handlu winien załatwić nowy wspólnik.

Otóż przyjęcie nowego wspólnika do przedsiębiorstwa handlowego, które jest wpisane do rejestru handlowego sądowego spółką jawną, nie sta-

nowi ani zmiany ani rozszerzenia przedmiotu przedsiębiorstwa, a przeto nie potrzeba uiszczać żadnych opłat koncesyjnych ponownie. Jednak nowo przyjęty wspólnik, o ile w myśl umowy spółki jawnej ma prawo reprezentowania tej spółki, powinien zadośćuczynić wymaganiom § 14 powołanego wyżej rozporządzenia, a mianowicie złożyć dodatkowo dowód przygotowania fachowego, oświadczenie o niekaralności za przestępstwo popełnione z chęci zysku lub za umyślny występki skarbowy oraz wykazać się postępowaniem zgodnym z zasadami etyki kupieckiej. Dowody te należy złożyć we właściwym terenowym Zrzeszeniu Kupieckim z prośbą o dołączenie ich do podania o udzielenie zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstwa złożonego w swoim czasie przez Panów.

B. G.

Normowanie wynagrodzeń dla niektórych gałęzi usług i rzemiosła

II.

III. Wynagrodzenia w zakładach krawieckich

W przeciwieństwie do zakładów gastronomicznych, dla których wynagrodzenia (zyski brutto) ustalone zostały zarządzeniem ministerialnym bezpośrednio, zarządzenie w sprawie normowania wynagrodzeń za usługi w rzemiośle krawieckim (z dnia 31. 1. 1948 r. Monitor Polski Nr 13/48 r. zleca te zadania komisjom cennikowym przy wojewodach oraz komisjom cennikowym przy prezydentach miast Warszawy i Łodzi.

Komisje te mają ustalać wynagrodzenia za pewne roboty krawiectwa męskiego i damskiego o charakterze typowym, wyliczone wyczerpująco w § 2 zarządzenia. Należą tu:

- w krawiectwie męskim wykonanie: munduru i płaszcza wojskowego, garnituru, palta, pokrycia na futro męskie, spodni, przeróbek i reparacji;
- w krawiectwie damskim okryciowym wykonanie: kostiumu, palta, pokrycia na futro damskie, spódniczki, przeróbek i reparacji;
- w krawiectwie damskim lekkim wykonanie:

sukni, spódniczki, bluzki, szlafrocza, piżamy i przeróbek.

Poza tym — prasowanie okryć.

W jaki sposób mają wymienione organa podejść do tych czynności? Z zarządzenia wynika, że wynagrodzenie dla krawców nie ma być ustalone w ten sposób, aby każdy zakład krawiecki miał jednolite ceny na poszczególne roboty, bez względu na jego wielkość, wyposażenie i położenie. W tym względzie należy czynić różnice, dzieląc pracownie krawieckie na kategorie, podobnie jak w zakładach gastronomicznych. Kategorii tych przewiduje się cztery, a mianowicie: Ia (specjalna), I, II i III. Do kategorii Ia należą warsztaty o najwyższym stopniu organizacji pracy, wyposażenia i kwalifikacji fachowych personelu pomocniczego, do kategorii I i II warsztaty skromniejsze, do III zaś w głównej mierze te, które stanowią zarazem mieszkania rzemieślnika. Różnice więc pomiędzy kategoriami polegają jedynie na rozpiętości skali kosztów handlowych warsztatów, nie zaś na jakości wykonywanych robót. Majster krawiecki, którego warsztat za-

liczony został do kategorii III, wykazać musiał przy nabywaniu uprawnienia przemysłowego (karty rzemieślniczej) to samo minimum kwalifikacyj fachowych, co ten, którego zakład zaszeregowano do kategorii wyższej. Dlatego właściciel pracowni kategorii najniższej może w swym warsztacie, służącym zarazem jako sypialnia, sprostać najdalej idącym wymaganiom klienta pod względem fachowości wykonania roboty tak samo, jak ten, którego miejsce pracy składa się z osobnych warsztatów z przymierzalnią, poczekalnią itd. Chodzi tu jedynie o podział ściśle rzeczowy, przywiązany do obiektu, nie zaś osobowy, mający oznaczać stopień fachowości i rzetelności wykonawcy. Podkreślić należy, że do kategorii niższej zaliczony został cały szereg wybitnych mistrzów krawieckich (męskich i damskich), którzy przed wojną mieli poważne zakłady krawieckie i odstawali roboty najwyższej klasy. Powojenne trudne warunki mieszkaniowe i lokalowe zmusiły jednak tych rzemieślników do osiedlenia się niejako kątem. Przy kwalifikowaniu tych warsztatów do kategorii trudno było pod tym względem czynić wyjątki od zasad wytkniętych w zarządzeniach władz centralnych. Dlatego do szerokich kół korzystających z usług krawieckich należy zaapelować, aby w poszukiwaniu za dobrymi wykonawcami nie orientowali się jedynie po wywieszce umieszczonej przed warsztatem krawieckim, a określającej jego kategorię.

Propozycje podziału na kategorie przedstawiają władzom przemysłowym i instancji cechy krawców. Władze te ustalają ostatecznie ten podział, zawiadamiając o swej decyzji cech, który z kolei podaje tę decyzję poszczególnym swym członkom do wiadomości na piśmie za potwierdzeniem odbioru.

W ten sposób na obszarze całego Województwa Poznańskiego (łącznie z miastem Poznaniem) zgłoszono do zakwalifikowania do kategorii ogółem 2658 warsztatów krawiectwa męskiego, z czego na miasto Poznań przypada 488, i 632 warsztaty krawiectwa damskiego, w tej liczbie 177 warsztatów z m. Poznania. Z powyższej liczby 2658 warsztatów krawiectwa męskiego zakwalifikowano:

- do kategorii Ia warsztatów 9, w tym Poznań— Miasto 6,
- do kategorii I warsztatów 57, w tym Poznań— Miasto 17,
- do kategorii II warsztatów 387 w tym Poznań— Miasto 75,
- do kategorii III warsztatów 2205 w tym Poznań — Miasto 390.

W krawiectwie damskim podział ten przedstawia się następująco:

kat. Ia warsztatów 6, w tym Poznań 5,			
" I " 41, " " 16;			
" II " 142, " " 44;			
" III " 443, " " 112;			

Liczby powyższe ulegają oczywiście ciągłym zmianom w miarę jak napływają dalsze wnioski

o zaszeregowanie warsztatów nowo powstałych oraz nie objętych w pierwotnych wykazach.

Tyle co do zaszeregowania warsztatów krawieckich do kategorii.

Jeśli chodzi o wysokość wynagrodzenia za poszczególne roboty krawieckie, wykonywane przez warsztaty każdej kategorii, to zarządzenie podkreśla, że należy je ustalać na podstawie kalkulacji, biorąc przy tym pod uwagę: koszty robocizny (liczba godzin wykonania, wynagrodzenie wykonawcy za godzinę pracy), koszty świadczeń socjalnych, koszty materiałów pomocniczych (igły, sukno do prasowania, energia do używania żelazka itd.), koszty amortyzacji maszyn i narzędzi, koszty lokalu użytkowego (komorne, podatki od lokali, opał, oświetlenie itd), podatki i opłaty, wreszcie zysk netto właściciela pracowni. W ten sposób otrzymujemy cenę wykonania poszczególnych robót krawieckich w warsztatach kategorii najniższej, czyli III. Dla pracowni kategorii wyższych wynagrodzenie podwyższa się niejako automatycznie przez zastosowanie mnożnika w stosunku do kategorii III a mianowicie: dla kategorii II — przez mnożnik 1,4, dla kategorii I — przez 1,7, dla kategorii Ia — przez mnożnik 2,5. Jeżeli np. cena uszycia garnituru męskiego, wykalkulowana została dla warsztatów kategorii III na 5,200 zł. to przez pomnożenie tej kwoty przez 1,4 otrzymamy sumę 7,280 zł jako cenę wykonania garnituru w pracowni kategorii II. Dla warsztatu kategorii I mnożymy kwotę 5,200 zł przez mnożnik 1,7 i w ten sposób wypada nam suma 8.840 zł jako wynagrodzenie dla takiego warsztatu. Kwota 5,200 zł pomnożona przez 2,5 wydaje 13,000 zł wynagrodzenia dla zakładu zaliczonego do kategorii Ia.

Cenniki ustala się oddzielnie dla każdego powiatu i miasta wydzielonego. Nie wynika z tego jednak, jakoby w całym powiecie ceny miały być równe, bez względu na różnice poziomu gospodarczego miejscowości względnie poszczególnych stref gospodarczych powiatu. Różnice pomiędzy wsią a miastem, pomiędzy ośrodkami uprzemysłowionymi a nie uprzemysłowionymi należy brać pod uwagę przy ustalaniu współczynników kosztów wykonania robót krawieckich.

Na terenie Województwa Poznańskiego akcja ustalania cen jest już zakończona. Pobieżny przegląd cenników opublikowanych dla poszczególnych powiatów i miast wydzielonych pozwala sądzić, że zarówno w mieście Poznaniu jak i na prowincji ceny za wszelkie roboty krawiectwa męskiego i damskiego zostały unormowane na ogół na poziomie z okresu — że tak powiemy — wolnorynkowego, tj. z czasu, kiedy ceny te ustalały sobie warsztaty same bez jakiegokolwiek ingerencji władz. Jak przedstawiały się wówczas te ceny wolnorynkowe na terenie Województwa Poznańskiego? Czy nie były one za wysokie? Gdybyśmy kwestię tę rozpatrywali z punktu widzenia wyłącznie interesów świata pracy, ze stanowiska możliwości korzystania szerokich mas pracowniczych z usług krawieckich, to sąd nasz wypadłby niewątpliwie niekorzystnie nawet dla tych zakła-

dów krawieckich, które wartość swych usług kalkulowały najniżej. Władzom centralnym wszakże nie chodziło tu o jakąś gwałtowną, „rewelacyjną” obniżkę cen, lecz raczej o ich ustabilizowanie na poziomie gospodarczo usprawiedliwionym. Stwierdzić zaś trzeba, że — pomijając nierzetelne jednostki — ogół mistrzów i mistrzyń krawieckich na terenie województwa poznańskiego nie mógł w swych dowolnych kalkulacjach wychodzić poza granice minimum opłacalności warsztatów z tej przyczyny, że nie pozwalała mu na to wielka

konkurencja wykonawców. Tu dodajemy, że liczba samodzielnych krawców męskich i damskich na terenie województwa poznańskiego jest dziś prawie ta sama co przed wojną, przy poważnie zmniejszonym popycie na usługi krawieckie.

Gdy więc marża zysków brutto naszych warsztatów krawieckich oparta była dotąd na zasadach zdrowej kalkulacji, to i obecne ceny urzędowe, jako do tych wolno-konkurencyjnych norm przystosowane, uznać trzeba za gospodarczo usprawiedliwione.

W. G.

Komunikaty i różne wiadomości

KOMUNIKAT

W wyniku konferencji przedstawiciele KCZZ oraz przedstawiciele samorządu gospodarczego uchwalono, że:

1. Pracownicy Naczelnej Rady Kupiectwa Polskiego i zrzeszeń kupieckich będą organizowani w Związku Zaw. Prac. Handlowych i Biurowych.
2. *Pracownicy:*
 - a) izb przemysłowo-handlowych,
 - b) zrzeszeń przemysłu prywatnego i ich związków oraz pracownicy,
 - c) izb rzemieślniczych i cechów,
 - d) Związku Izb Rzemieślniczych

będą zrzeszeni w Związku Zawodowym Pracowników Instytucyj Społecznych.

ZRZESZENIE RZECZOZNAWCÓW KSIĘGOWOŚCI I SAMODZIELNYCH KSIĘGOWYCH na województwo poznańskie

przyjmuje zamówienia na pierwszy po wojnie kalendarz księgowy pt.

VADEMECUM KSIĘGOWEGO

który ukaże się z końcem br.

Kalendarz formatu kieszonkowego obejmować będzie aktualny materiał naukowy z zakresu ustawodawstwa, ze szczególnym uwzględnieniem prawa handlowego, skarbowego i pracy.

Cena kalendarza w przedpłacie, tj. przy zamówieniu w terminie do dnia 15 września br. zł 200,—.

Wpłaty kierować należy na konto czekowe Zrzeszenia: Komunalny Bank Kredytowy Poznań, nr 2164 lub do biura Zrzeszenia, przy ul. Mickiewicza 31.

Ograniczenie stosowania blachy cynkowej w budownictwie.

Na podstawie uchwały Podkomitetu Inwestycyjnego Kom. Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1948 r. wprowadza się aż do odwołania następujące ograniczenia w stosowaniu blachy cynkowej przy robotach budowlanych z zakresu: budownictwa mieszkaniowego, administracyjnego — biurowego i użyteczności publicznej, objętego Państwowym Planem Inwestycyjnym i poza inwestycją.

1. Zakazuje się stosowania blachy cynkowej w budynkach parterowych do krycia dachów.

2. Zakazuje się stosowania we wszelkiego rodzaju budynkach blachy cynkowej na cele dachowe, jak np. blachy przed trzono kuchenne i piece, skrzynki kwiatowe, piony wywiewne (z wyjątkiem wylotów wystających ponad połac dachową) itd.

3. Dopuszcza się użycia blachy cynkowej w wypadkach koniecznych do wykonania:

- a) urządzeń odprowadzających wody opadowe (rynny, rury spustowe, okapy) z wykluczeniem typów dwupłaszczyznowych,
- b) opasań murów ogniowych, kominów i wyskoków ponad dachem dla połączenia z innym rodzajem pokrycia dachu,
- c) pokrycia dachowego oraz pasów wysokowych, podokienników i elewacji z zastrzeżeniem dostatecznie uzasadnionej potrzeby oraz zachowaniem hierarchii potrzeb w następującej kolejności: budynki zabytkowe, państwowe, administracji publicznej, biurowe itp.

Zastosowanie blachy cynkowej dla potrzeb wymienionych w punkcie „c” wymaga zezwolenia Urzędów Wojewódzkich — Wydziałów Odbudowy lub Dyrekcji Odbudowy.

Handel zagraniczny

Attaché Handlowy Poselstwa R. P. w Kairze informuje, że Rząd Egipski wydał dekret w dniu 17 marca 1948 r., znoszący obowiązek importera uzyskiwania zezwoleń importowych przy przywozie do Egiptu wszelkich towarów z zagranicy. Konieczność uzyskiwania zezwoleń została zachowana jedynie dla towarów przywożonych z: Portugalii, Belgii, Francji, Włoch, Palestyny, Szwajcarii i Stanów Zjednoczonych. Dekret ten wprowadza więc całkowitą swobodę przywozu z zagranicy poza wymienionymi wyjątkami i oznacza zniesienie jakichkolwiek dyskryminacji czy preferencji między towarami pierwszej potrzeby a towarami luksusowymi.

MEBLE BIUROWE

oraz kompletne pokoje i oddzielne sztuki
polecą okazjynie

Magazyn Mebli ST. JANIAK

Poznań, Rybaki 6, w podwórzu - Tel. 49-56

NOWO OPRACOWANE

RAPORTY

KASOWO - MEMORIALOWE V

wzór nr 54

na obroty gotówkowe i kredytowe,
uwzględniające przepisy Rozporządzenia
Ministra Skarbu z dnia
31. X. 1948 r.

DO NABYCIA w f-mie

Perfecta

Księgowość Przebitkowa
POZNAŃ, 27 GRUDNIA 19
Tel. 26 - 80

PRZEDSTAWICIELSTWA WE WSZYSTKICH
WIĘKSZYCH MIASTACH POLSKI.

Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem

Adres dla zwrotu: Administracja „Tygodnika Gospodarczego” Księgarnia Wilak, Poznań Kantaka 10

NOWOŚCI WYDAWNICZE

Adamiecki K. Prof. — Harmonizacja pracy	str. 119	330,—
Bateson R. G. — Suszenie drewna i charakterystyka suszonych materiałów drzewnych	str. 170	720,—
Cunge Stan. — Bawełna na rynkach świata	„ 190	1200,—
Falkowski P. — Organizacja i administracja magazynów w przemyśle	str. 90	280,—
Giebatrowski E. — Ubezpieczenia społeczne w dobie przemian	str. 99	150,—
Grzybowski St. — Pracownicze związki zawodowe	str. 183	280,—
Klasyfikacja zakładów przemysłowych — Wykaz statystyczny wyrobów	str. 168	200,—
Loth J. dr i Cichocka-Petrażycka Z. dr — Geografia gospodarstwa polskiego cz. II	str. 304	360,—
Kuźniecowa B. A. — Towaroznawstwo skór surowych	str. 483	1300,—
Parentau J. — Kalkulacja kosztów własnych a księgowość przemysłowa	str. 274	800,—
Rutkowski St. Inż. — Techniczne szacowanie budowl	str. 60	200,—
Ryby w handlu (praca zbiorowa)	„ 132	350,—
Trzcieniecki J. dr — Prawo pracy wyd. II	„ 159	280,—
Wakalski M. Inż. — Organizacja i urządzenia wypożyczalni narzędzia	str. 103	220,—

Do nabycia

w księgarni WŁ. WILAK — Poznań, Kantaka 10

Nadeszły pasy transmisyjne

Spółdz. Składy Artyk. Techn. i Żelaznych

Bydgoszcz, Dworcowa 10 i 90 — telefon nr 18-69

Centrala Handlowa Przemysłu Motoryzacyjnego

„MOTOZBYT”

Biuro Rejonowe w Poznaniu, ul. Skorupki 17—Górczyn Tel. 71-71

sprzedaje samochody, motocykle, rowery, części zamienne,

przyjmuje do remontów samochody, silniki,

zamienia zużyte samochody na nowe i wyremontowane.

Stacja obsługi dla samochodów gwarancyjnych i typowych.

Cena ogłoszeń za 1 mm na stronie 4-lamowej zł 25,—.

Ogłoszenia przyjmuje dla instytucji i przedsiębiorstw państwowych oraz firm pozostających pod zarządem państwowym „P.A.P.” Polska Agencja Prasowa, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 8 — telefon 42-63.

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa
w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31
Tel. 518-62, 23-65, 23-66.

Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska Agencja Reklamy, Fr. Krajna, Poznań, Fr. Ratajczaka 7, Tel. 30-80 i 91-88
i oddziały Kraków, Rynek Główny 46 — Tel. 503-66
Bydgoszcz — Al. 1 Maja 16, Tel. 17-66
Toruń — ul. Małe Garbary 2
Katowice — Warszawska 23, skr. poczt. 790. — Tel. 344-88.

Administracja: Księgarnia Wilak Poznań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40 45-00.

Konto P. K. O. — V-4085.

Cena numeru 30,— zł, prenumerata kwartalna 300,— zł.